

Prekentekest: Luk 14,15–24

En av gjestene sa til Jesus: «Salig er den som får sitte til bords i Guds rike.»
Men Jesus sa til ham:

«Det var en mann som ville holde et stort gjestebud, og han innbød mange. Da tiden for gjestebudet kom, sendte han tjeneren sin av sted for å si til de innbudte: 'Kom, for nå er alt ferdig!' Men de begynte å unnskyldte seg, den ene etter den andre. En sa: 'Jeg har kjøpt et jordstykke og må gå ut og se på det. Vær så vennlig å ha meg unnskyldt.' En annen sa: 'Jeg har kjøpt fem par okser og skal ut og prøve dem. Vær så vennlig å ha meg unnskyldt.' Og en tredje sa: 'Jeg har giftet meg, derfor kan jeg ikke komme.'

Tjeneren kom tilbake og fortalte dette til herren sin. Da ble husherren sint og sa til tjeneren: 'Gå straks ut på byens gater og torg og hent inn de fattige og uføre og blinde og lamme.' Tjeneren kom tilbake og sa: 'Herre, jeg har gjort som du sa, men det er ennå plass.' Da sa herren til tjeneren: 'Gå ut på veiene og stiene og nød folk til å komme inn, så huset mitt kan bli fullt. For det sier jeg dere: Ingen av dem som var innbudt, skal få smake festmåltidet mitt.'»

Slik lyder det hellige evangelium.

Guds raushet

Jeg fikk et spørsmål denne uka. Spørsmålet var: Hva er raushet, og hva betyr raushet for deg? Jeg svarte på dette spørsmålet som følger. Raushet er for meg et utelukkende positivt ladet begrep. For meg henger det sammen med oppriktighet og sannhet. Så svarte jeg videre at det er mye som gir seg ut for å være raushet, men som ikke er det fordi det enten bygger på en løgn eller dreier seg om overfladiskhet. Gud er den rauseste jeg kjenner. Han holder sammen oppriktighet og sannhet og raushet. Jeg vet ikke hva dere forbinder med raushet. Kanskje noe i likhet med meg, kanskje noe annet. Men for meg handler fortellingen om det store gjestebudet om den store rausheten som Gud har.

For det første er Gud raus på den måten at her spares det ikke på noe. I Jes 25 hørte vi om et festmåltid med fete, margfulle retter og gammel, klaret vin. Kjennere av god mat vil nikke gjenkjennende til at her er det virkelig kvalitet. Kun det beste er godt nok. Vi skjønner at dette er et himmelsk måltid, at det smaker himmelsk i mer enn én betydning.

For det andre. I Åp 19 fremstilles festen som en bryllupsfest, der bruden har fått en drakt av skinnende rent lin. Det er Jesus som er brudgommen, og bruden – det er den kristne menigheten av troende. Her formidles en raushet på glede, og dertil salighet som det sterkeste uttrykket for den himmelske gleden. Og for det tredje altså i prekentekesten fra Lukas, møter vi en overveldende raushet i hvem som inviteres.

Så vet vi fra, om ikke våre nære omgivelser, så i alle fall fra byer i landet vårt, at noen ganger kan man være rause på mat og bruke masse penger, men siler gjester ut fra bekjentskap, eller enda til kjendisfaktor. Det finnes så mange typer selskap, og i noen selskap kan det lønne seg å gå for de utvalgte, særlig de eksklusive der ikke alle slipper inn og der pressen er til stede. Aschehougs hagefest i august er nok i bestemte kretser en av de viktige for alle som vil bli sett og gjenkjent, og det finnes mange flere hyggelige og fine fester der det gir prestisje å være til stede. Slik var det også i antikken. Det gjaldt å holde seg inne med dem som hadde innflytelse og prestisje.

Nå er nok kjendisfester langt fra vår virkelighet. Jeg har ikke vært på kjendisfester, og alle er jo kritiske inntil en selv blir invitert. Men i det siste har jeg vært til stede i flere vielser der unge folk gifter seg. Dit kommer ikke folk for prestisjens del, men folk stiller opp med forventning og glede, og er stemt til fest. Gjestene kler seg i fine klær og kommer for å gjøre stas på brudeparet og glede seg sammen med dem.

Ekstra gledelig er det når så mange setter mye inn på å komme. Noen ganger må en rydde plass i hverdagen til slike begivenheter. Kan være hadde den ene tenkt seg på fjellet for å fiske. Kan være at den andre hadde tenkt å jobbe lørdagen. Kan hende hadde den tredje allerede avtalt å være et annet sted den dagen, men likevel fått forandret avtalen. Det går ikke alltid an å endre avtaler, men mye går an å få til hvis man bare vil det nok.

Til bords i Guds rike

Slik også med den festen Jesus talte om i Luk 14. Jesus og disiplene var i utgangspunktet invitert hjem til en som var medlem av rådet. Det var sabbat. Det ble diskutert ulike spørsmål; helbredelse på sabbaten, beskjedenhet og gjestfrihet, og dette med å invitere dem til selskap som det lønner seg å invitere med tanke på at en selv i neste omgang vil bli invitert tilbake.

Til dette siste sier Jesus i versene like før vår prekentekst noe som sikkert kan være en utfordring for noen og enhver av oss å forholde oss til: «Når du skal ha gjester til middag eller kveldsmåltid, skal du ikke be venner eller søsken eller slektninger eller rike naboer. For de kommer til å be deg igjen, og dermed får du gjengjeld. Nei, når du skal holde selskap, så innby fattige og uføre, lamme og blinde.»

Etter at Jesus sa dette, innledes prekenteksten med at en av gjestene sier til Jesus: «Salig er den som får sitte til bords i Guds rike.» Dermed er tema gitt for det som Jesus sier noe om. Det dreier det seg om Himmelerikes store fest en gang der framme.

Det handler om at invitasjoner sendes ut. Det skjer i disse dager også – misjon i det nære og det fjerne. Så ser vi i denne liknelsen hvordan mangt og mye gis plass og prioritet foran innbydelsen til gjestebudet. Det er virkelig et tankekors at så mange er invitert, men at så få vil komme. De vet ikke hva de går glipp av, kan noen si. Men egentlig burde de vite det. Jesus har fortalt oss mye i bilder vi

lett kan forstå. Det hører med til barnelærdommen. Liknelsen om skatten som var gjemt i en åker, for eksempel. En mann fant den, dekket den til igjen, og i sin glede gikk han bort og solgte alt han eide og kjøpte åkeren. Så verdifull var skatten. Så verdifull er himmelen.

Menneskets prioritering

Det merkelige når vi leser om han som innbød til gjestebud, er at alle de som avslo og unnlot å komme hadde unnskyldninger som gikk ut på at de hadde ikke tid eller interesse nok fordi de hadde fått noe, eller skaffet seg noe som var viktigere å prioritere. Den første hadde skaffet seg eiendom. Han prioriterte eiendommen foran gjestebudet. I vår tid kan eiendom være egen bolig, eller et sted en gjerne reiser til. Det sies at det er glissent i kirkene mange steder i vårt land blant annet fordi folk er på hytta i helgene, eller i Syden om vinteren. Slik ser vi at liknelsen nok er like aktuell i vår tid. Det handler om hva vi gir prioritet. Eiendom tar tid og oppmerksomhet. Men selv om man er på hytta, kan man jo som noen gjør, oppsøke nærmeste kirke på søndagen eller gå i Sjømannskirken, slik også mange gjør.

Den andre i liknelsen hadde kjøpt fem par okser. Okser var datidens traktorer. Han måtte være rik som kjøpte så mange okser. Hos oss ville det nok tilsvare en av de aller største fra Massey Ferguson. Klart det klødde i fingrene etter å for å prøve.

Det sies vi eier for mye, vi har det for bra til å søke Gud i vår tid. Kanskje er det tingene. Kanskje er det velstanden i seg selv som endrer perspektivet og gjør at man ser annerledes på ting. Man ser kanskje ikke lenger verdien av den hellige vanen; å gå til kirke hver søndag. Man faller ut av dette. Dagens mennesker synes mer opptatt av hva man føler gir en selv noe igjen. Så blir en mindre opptatt av å fylle sin plass i Guds hus, lytte til Guds ord og være sammen om det åndelige.

Å gå i kirken og steder der Guds ord forkynnes handler om å ta til seg av åndelig mat. En mann sa: «Nå har jeg gått i kirken søndag etter søndag, og jeg husker ikke noe av prekene, det gir meg ikke noe.» Da svarte hans gode venn: «Jeg har vært gift i mange, mange år. I løpet av disse ordene har jeg spist utallige måltider. De fleste av disse har min kone laget. De aller fleste av disse kan jeg ikke huske noe konkret om, men jeg har en klar fornemmelse om at de har hatt sin virkning.» Et godt poeng.

Det er ikke uvesentlig at man fyller sin plass i Guds hus. Det finnes mange gode argumenter for dette, og et av de viktigste er nok at det er en sammenheng mellom evigheten der framme og kirkegangen her og nå.

Landstad skriver i sin salme: «Her er Guds hus og himlens port, herfra det går en stige av ord og sakramenter gjort, helt opp til himmelrike.» Det skal modenhet til for å se denne sammenhengen. N13.552.

Men den som ser hva vi har i gudstjenesten, ser at her er Jesus selv nær og til stede med en åpen himmel over våre liv, en fri adgang til Far. I Guds hus skal vi

få tro og erfare at Den hellige Ånd veileder oss ut fra Guds ord og taler budenes gode veiledning inn i våre liv. Ånden taler evangeliets frihetsord til den som tar imot, og i nattverdens innbydelse, hver gang det er nattverd i kirken, lyder det samme som verten i liknelsen sa da innbydelsen var klar: «kom, for alt er ferdig.» Mye av vår kirkes liturgi er sitater hentet direkte fra Bibelen.

Så var det for han tredje som avsto, hans nære og kjære som kom i veien for innbydelsen. Den første hadde kjøpt eiendom han måtte ta i nærmere øyesyn. Den andre hadde kjøpt okser han måtte ut for å prøve. Den tredje hadde giftet seg. Det er klart et argument med vekt, og vi kan forstå behovet for å ha hvetebrødsdagene alene. Men på den andre siden, hvis nå det var viktig for ham å komme i gjestebudet, kunne han vel ta kona med seg, eller om så var, være borte fra henne i denne spesielle anledningen.

For noen kan det skje at ektefellen eller barna får en til å prioritere bort invitasjonen til Herrens hus. Og så høres det jo så riktig ut å prioritere familien. Jesus sa like etter liknelsen om gjestebudet: «Om noen kommer til meg, må han sette dette høyere enn far og mor, hustru og barn, brødre og søstre, ja, sitt eget liv. Ellers kan han ikke være min disippel.» Luk 14,26.

Dette har ikke bare med ønske om prioritering og positiv innstilling å gjøre. Nei, det berører i høyeste grad hva vi bruker tiden til, hva vi faktisk velger å gjøre. Det hjelper lite med et ønske om å sette Jesus høyest, hvis man ikke i virkeligheten gjør det og viser det klart med sin prioritering av tiden.

Så er det også en fest av en annen verden Jesus inviterer til. Den har sin forsmak i nattverdens hellige handling, der vi hver gang vi går til nattverd forenes med dette offer som Jesus gav til soning for alle våre synder. Så skal vi en gang, når den tid kommer, få smake det himmelske måltidet i Guds fullendte rike, og han som er vert for det hele sier: «Kom, for alt er ferdig.»

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet. Amen.